

Poznań, 23-04-2023 r.

Prof. dr hab. Grzegorz Króliczak
Wydział Psychologii i Kognitywistyki UAM
ul. A. Szamarzewskiego 89
60-568 Poznań

Recenzja osiągnięcia naukowego – tu: cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych – **uzyskanego po otrzymaniu stopnia doktora i pozostałej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej**, (tu: zagranicznej) **przez Dr Martę Jackowską** w postępowaniu habilitacyjnym toczącym się na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo i szkolnictwie wyższym i nauce

1	<p><i>Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dotyczącej posiadania stopnia doktora:</i></p> <p>Dr Marta Jackowska uzyskała doktorat (Ph.D., tj. tytuł naukowy <i>Philosophy Doctor</i>) na <i>University College London</i> (UCL). Stało się to 28.10.2013 r. Ponieważ Wielka Brytania była w <i>Unii Europejskiej</i> i uznajemy wzajemnie dyplomy, Habilitantka spełnienia przesłankę, o której mowa w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.</p> <p>Żałuję, że w dokumentacji znalazłem jedynie tłumaczenie dyplomu, tzn. nie otrzymałem skanu oryginalnego dokumentu (lub z jakichś przypadkowych [?] powodów nie został on przekopiowany do spakowanych folderów, jakie mi przesłano). Powód jest taki, że tłumaczenie (przysięgłe) wydało mi się trochę dziwne. Nie wiem np. skąd tam się znalazł przymiotnik „globalny”. Podobnie, nie jest na jego podstawie znane źródło informacji o studiowanym obszarze i dziedzinie, w której habilitantka się specjalizowała. Nie zmienia to jednak faktu, że Habilitantka posiada tytuł naukowy doktora.</p>
2	<p><i>Stwierdzenie posiadania (lub braku posiadania) w dorobku osiągnięcia naukowego albo artystycznego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:</i></p>

- a) 1 monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. a, lub
- b) 1 cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. b, lub
- c) 1 zrealizowanego oryginalnego osiągnięcia projektowego, konstrukcyjnego, technologicznego lub artystycznego.

Dr Marta Jackowska bez wątpienia posiada w swym dorobku osiągnięcie naukowe, które stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej, którą się zajmuje, tj. psychologii, wliczanej u nas do *dziedziny nauk społecznych*. Zgodnie z ww. punktem b) art. 219 ust. 1. (patrz także art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. b), jest nim cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych. Niemal całkowicie w zgodzie z treścią artykułów włączonych do tego cyklu, Habilitantka zatytułowała go: „Od zdrowego snu po dobre zdrowie: badania podłużne i eksperymentalne nad zależnościami między jakością i długością snu a funkcjami poznawczymi, emocjonalnymi i somatycznymi”. Imponująca jest liczba – aż ośmiu! – artykułów opublikowanych w wysoko notowanych / punktowanych i cenionych w branży czasopismach międzynarodowych, wszystkich wydawanych w języku angielskim, włączonych do tego cyklu. Obejmuje on m.in. prace:

- Jackowska, M.,** Steptoe, A. (2015). Sleep and future cardiovascular risk: prospective analysis from the English Longitudinal Study of Ageing. *Sleep Medicine*, 16(6), 768- 774. DOI: 10.1016/j.sleep.2015.02.530
- Jackowska, M.,** Ronaldson, A., Brown, J., Steptoe, A. (2016). Biological and psychological correlates of self-reported and objective sleep measures. *Journal of Psychosomatic Research*, 84, 52-55. DOI: 10.1016/j.jpsychores.2016.03.017
- Jackowska, M.,** Poole, L. (2017). Sleep problems, short sleep and a combination of both increase the risk of depressive symptoms in older people: a 6-year follow-up investigation from the English Longitudinal Study of Ageing. *Sleep Medicine*, 37, 60-65. DOI: 10.1016/j.sleep.2017.02.004
- Jackowska, M.,** Fuchs, R., Klaperski, S. (2018). The association of sleep disturbances with endocrine and perceived stress reactivity measures in male employees. *British Journal of Psychology*, 109(1), 137-155. DOI: 10.1111/bjop.12250
- Jackowska, M.,** Cadar, D. (2020). The mediating role of low-grade inflammation on the prospective association between sleep and cognitive function in older men and women: 8-year follow-up from the English Longitudinal Study of Ageing. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 87, 103967. DOI: 10.1016/j.archger.2019.103967
- Jackowska, M.,** Koenig, J., Vasendova, V., & Jandackova, V. K. (2022). A two-week course of transcutaneous vagal nerve stimulation improves global sleep: Findings from a randomised trial in community-dwelling adults. *Autonomic Neuroscience: Basic and Clinical* 240, 102972. DOI: 10.1016/j.autneu.2022.102972

Nie wymieniono tu dwóch pozostałych artykułów włączonych do cyklu, a których autorkami były Lydia Poole i Marta Jackowska (2018, 2019), gdyż w opinii recenzenta były one trochę „nadmiarowe” (por. *Autoreferat*, gdzie Habilitantka argumentuje za ich włączeniem ze znacznie szerszej perspektywy teoretycznej, niemal zupełnie niewidocznej w trakcie lektury samych artykułów). Innymi słowy, cykl obroniłby się znakomicie bez tych dwóch prac, które dotyczyły już nie dobrego snu i zdrowia, a głównie bazowych / wyjściowych symptomów depresyjnych oraz późniejszych początków schorzeń. Tymczasem, lektura wszystkich wymienionych wyżej prac pierwszoautorskich Habilitantki sugerowała, że relacje między symptomami depresyjnymi, jakością snu i początkami choroby nie leżą / a przynajmniej nie leżały w głównym nurcie jej zainteresowań. Oczywiście, włączenie tych dwóch prac w żadnym wypadku nie umniejsza rangi cyklu, a jedynie czyni pracę recenzenta znacznie trudniejszą / dłuższą.

3 **Formalna i skrócona opisowa ocena osiągnięć naukowych Habilitantki**

Wykaz osiągnięć Habilitantki, usystematyzowany według następujących kryteriów:

1) *Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach / materiałach pokonferencyjnych z konferencji zagranicznych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. b:*

W dniu rozpoczęcia pisania niniejszej recenzji (16-04-23), wg. bazy SCOPUS – w której można znaleźć niemal wszystkie pozycje z wykazu sporządzonego zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. b – Habilitantka figuruje jako **Autorka lub Współautorka 19 prac**. Powstały one we współpracy z 26 badaczami, w tym najczęściej z Andrew Steptoe z *University College London*, London, UK (badaczem o imponującym dorobku, np. h-index = 126, liczba cytowań to ponad 63 500 razy). Zdecydowana większość współautorów Habilitantki to badacze z zagranicy, przynajmniej z jednym wyjątkiem, nie mający nawet polskiego pochodzenia. Prace te lokują się w przynajmniej trzech tematach badawczych. W zgodzie z tytułem i/lub treścią artykułów włączonych do *cyklu habilitacyjnego*, większość tych prac dotyczy problematyki snu, w tym jego początkom, jego podtrzymywaniu, kluczowych faz snu, deprywacji sennej oraz jego zaburzeń. Ponieważ Habilitantka nie ma jeszcze wszędzie scalonych kont (np. na Web of Science), nawigacja w jej dorobku jest nieco utrudniona za sprawą różnych afiliacji. Innymi słowy, prac w czasopismach z wykazu ministerialnego może być więcej. (Profile w bazach powinny być niezależne od afiliacji, co dość łatwo można uzyskać.)

2) *Autorstwo lub współautorstwo monografii, rozdziałów w monografiach oraz publikacji naukowych w czasopiśmie międzynarodowych lub krajowych innych, niż te ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. a, lub art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. b:*

Habilitationka ma kilka takich prac. Znajdują się wśród nich np.:

Zaninotto, P., Jackson, S., Jackowska, M., Bridges, S., & Steptoe, A. (2014). Trends in obesity among older people in England. In J. Banks, J. Nazroo, N. & A. Steptoe (Eds.), *The Dynamics of Ageing-evidence from the English Longitudinal study of Ageing 2002–2012 (wave 6)*. (pp. 94-131). London: Institute of Fiscal Studies.

Jackowska, M., Von Wagner, C., Wardle, J., Juszczak, D., Luszczynska, A., & Waller, J. (2012). Cervical screening among migrant women: a qualitative study of Polish, Slovak and Romanian women in London, UK. *Journal of Family Planning and Reproductive Health Care*, 38(4), 229-238. <http://dx.doi.org/10.1136/jfprhc-2011-100144>

3) *Sumaryczny impact factor publikacji naukowych, liczba cytowań publikacji oraz indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy SCOPUS lub Web of Science (WoS):*

Wg. bazy SCOPUS, bieżący **h-index** Habilitationki = **14** (13 bez samocytowań); jej prace są cytowane (imponujące) 965 razy przez 920 dokumentów. Oczywiście, cytowań jest nieco mniej po odjęciu autocytowań wszystkich autorów. Średnia liczba cytowań na pracę jest relatywnie wysoka, gdyż jest m.in. efektem kilku znakomicie cytowanych artykułów, w tym pierwszo-autorskiego Habilitationki. Mowa tu o pracy z 2011 r., pt. „Psychosocial factors and sleep efficiency: Discrepancies between subjective and objective evaluations of sleep” z *Psychosomatic Medicine*, 73(9), 810–816), cytowanej 125 razy wg. bazy SCOPUS. Znacznie utrudnione jest podanie analogicznych wyników dla bazy WoS, z uwagi na wspomniany już brak scalenia kont, figurujących osobno dla różnych afiliacji.

4) *Wystąpienia na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych lub artystycznych, z uwzględnieniem wykładów na zaproszenie i wykładów plenarnych:*

Habilitationka ma 15 wystąpień na różnego rodzaju konferencjach, czy też spotkaniach naukowych, w tym przynajmniej pięć prezentacji po uzyskaniu doktoratu. Mowa tu zarówno o konferencjach międzynarodowych, często prestiżowych w branży, jak też spotkaniach regionalnych. W dorobku tym można znaleźć także wykłady na zaproszenie (np. Well-being in relation to socio-demographic and health-related variables in a nationally representative sample of British people age 50+. Referat wygłoszony w marcu 2010 r. na zaproszenie z University of Michigan, Ann Arbor, Michigan, USA).

5) *Udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych, z podaniem pełnionej funkcji:*

Habilitationka była np. w Komitecie organizacyjnym konferencji EACLIPT 2022

Clinical Psychology Now: <https://english.swps.pl/we-the-university/our-news-and-events/conferences-and-seminars/eaclipt-conference-clinical-psychology-now/home>

6) *Uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, z podziałem na projekty zrealizowane i będące w toku realizacji, oraz z uwzględnieniem informacji o pełnionej funkcji w ramach prac zespołów.*

Według informacji zawartej we wniosku, Habilitationka uczestniczyła przynajmniej w dwóch takich zespołach:

2017 – 2019 Czech Science Foundation (#: 17-22346Y, ~ 67 000 EUR)

2013 – 2015 British Heart Foundation (#: PG/13/65/30440, 90.000 GBP)

W obu przypadkach pełniła funkcję wykonawcy.

7) *Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych wraz z informacją o pełnionych funkcjach.*

Habilitationka jest członkinią przynajmniej pięciu organizacji / towarzystw naukowych, w tym „British Psychological Society” oraz „European Association of Clinical Psychology and Psychological Treatment (EACLIPT)”

8) *Staże w instytucjach naukowych lub artystycznych, w tym zagranicznych, z podaniem miejsca, terminu, czasu trwania stażu i jego charakteru.*

Habilitationka nie odbyła – formalnie rzecz ujmując – żadnego stażu w instytucji zagranicznej. Powodem jednak jest to, że przynajmniej na dwóch uczelniach zagranicznych studiowała i pracowała (prócz wspomnianego już UCL, mowa także o *Roehampton University*, także usytuowanym w Londynie). Ponadto, dzięki nawiązanym kontaktom współpracowała bezpośrednio z badaczami z przynajmniej czterech ośrodków naukowych / badawczych. Współpraca ta dotyczyła jasno sprecyzowanych zagadnień i w wielu przypadkach kończyła się publikacjami.

Niniejszy „warunek” jest zatem również bez wątpienia spełniony.

9) *Członkostwo w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism wraz z informacją o pełnionych funkcjach (np. redaktora naczelnego, przewodniczącego rady naukowej, itp.).*

Wnioskodawczyni pełni funkcję „edytora gościnnego” w *International Journal of Environmental Research and Public Health*:

https://www.mdpi.com/journal/ijerph/special_issues/sleep_physical_mental_health_covid#editors

10) Uczestnictwa w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych.

Wg. wykazu, uczestniczy w projekcie *European Union Horizon Europe* 11.2022 – 10.2026 (# 101057390), z racji tej, że są tam również fundusze (246 312,50 EUR) przyznane Uniwersytetowi SWPS. Projekt HappyMums jest koordynowany przez UNIVERSITA DEGLI STUDI DI MILANO; DOI: 10.3030/101057390

11) *Pozostałe istotne osiągnięcia, niewymienione w poprzednich punktach (np. osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki; opieka naukowa nad studentami i/lub doktorantami, promotorstwo pomocnicze, itp.).*

Jak pisze o sobie sama Habilitantka, ma „14 lat doświadczenia w prowadzeniu zajęć dydaktycznych ze studentami”, koordynuje trzy moduły dydaktyczne na SWPS, jest opiekunką naukową licznych magistrantów i studentów na studiach niestacjonarnych. W przeszłości, pełniła też rolę *Teaching Assistant*, a później prowadziła także zajęcia na uniwersytetach w Wielkiej Brytanii.

4

Ocena pozostałej aktywności naukowej, w tym stwierdzenie ich realizacji w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. *(Pozostała aktywność może także obejmować ekspertyzy lub inne opracowania na zamówienie, udział w zespołach eksperckich i konkursowych i/lub recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych.)*

Habilitantka recenzowała artykuły w przynajmniej 15 wysoko punktowanych międzynarodowych / zagranicznych czasopiśmie naukowych. Jest wśród nich np. niezwykle prestiżowe czasopismo naukowe *Brain, Behaviour and Immunity* (IF = 19.227). Jak już wspomniano kilkakrotnie wyżej, **inna / pozostała współpraca naukowo-badawcza niemal zawsze miała w tym przypadku charakter międzynarodowy, lub była zlokalizowana za granicą**. Oczywiście po powrocie do kraju, Habilitantka zaangażowała się w szereg krajowych oraz międzynarodowych przedsięwzięć. (Najważniejsze z nich zostały już wymienione powyżej.)

5

OCENA MERYTORYCZNA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO przedstawionego przez Dr Martę Jackowską w postępowaniu habilitacyjnym toczącym się na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo i szkolnictwie wyższym i nauce

Bardziej ogólne uwagi dotyczące spójności cyklu oraz zidentyfikowanej w nim pewnej „nadmiarowości” zostały już poczynione w punkcie drugim niniejszej recenzji. Zauważyłem tam, że cykl zatytułowany „Od zdrowego snu po dobre zdrowie: badania podłużne i eksperymentalne nad zależnościami między jakością i długością snu, a funkcjami poznawczymi, emocjonalnymi i somatycznymi” obroniłby się znakomicie bez dwóch prac, które nie dotyczyły już tylko dobrego snu i zdrowia, ale głównie symptomów depresyjnych mierzonych „na wejściu” oraz początków schorzeń, ujawniających się późniejszych fazach testów. (Tzn. zastanawiałem się nad sensownością włączenia tych prac do ocenianego cyklu; zwłaszcza, że nie były to prace pierwszoautorskie, a ostatnich z wymienionych było aż sześć. Bardziej *inkluzywny* tytuł być może całkowicie niwelowałby tę konkretną wątpliwość recenzenta.)

Zauważyć należy, że **każdy z artykułów** wchodzących do recenzowanego cyklu **został już opublikowany w – niekiedy – bardzo prestiżowych wydawnictwach branżowych.** **Współczynnik wpływu (IF) czasopism,** w których zostały one wydane ma następujące charakterystyki opisowe: suma IF = 38,9, przy średnim IF = 4,86 i odchyleniu standardowym 2,54; mediana = 4,73, jest nawet wartość najczęstsza = 4,84; minimalny IF = 2,35, a maksymalny = 10,6. Według bazy *SCOPUS*, czasopisma te mają następującą (bieżącą) charakterystykę opisową punktacji: średni centyl = 84,3 przy odchyleniu standardowym 11,1; mediana i moda = 90; minimalny centyl to 66, a maksymalny 96. Zatem, większość prac została opublikowana w czasopismach z górnego kwartyła punktacji *SCOPUS*, a jedna znalazła się w czasopiśmie znajdującym się w 5% najlepszych czasopism dziedzinowych / branżowych na świecie (wg. *SCOPUS*). Bez wątpienia, prace te czytane są przez badaczy sięgających po mniej lub bardziej tradycyjne, ale wpływowe czasopisma, raczej wysoko cenione w branży.

W przypadku punktów ministerialnych wygląda to nieco mniej imponująco: trzy czasopisma mają tylko 70 pkt., cztery 100, a tylko jedno 140 pkt. W odczuciu recenzenta, wartość niektórych czasopism może być niedoszacowana na rynku polskim, co może również świadczyć o tym, że niewiele osób w naszym kraju zajmuje się podobną problematyką i przez to nie ma kto „lobbować” za ich pozycją na listach.

Bez względu na punkty w rankingach międzynarodowych, czy też na listach ministerialnych, wszystkie z prac włączonych do cyklu przeszły zapewne w miarę pogłębiony proces recenzji, tj. ewaluacji założeń teoretycznych leżących u podłoża

konkretnych artykułów, sposobu pozyskiwania danych, przeprowadzonych analiz, prezentacji wyników, ich interpretacji oraz dyskusji. Jako recenzent tegoż cyklu, a nie wybranych prac (co ważne: nie zajmujący się w swych badaniach naukowych ani problematyką snu i wpływu jego jakości na zdrowie, ani też funkcjami emocjonalnymi, czy somatycznymi) czuję się zatem zwolniony ze szczegółowej oceny konkretnych raportów badawczych. Nie przeszkodzi to w wysunięciu nieco bardziej specyficznych uwag, dotyczących *analiz danych*, czy też ich *dyskusji*. Zacznę od ostatniej z wymienionych kwestii.

1) Z pewnym niedosytem przeczytałem niektóre Dyskusje w pracach Habilitantki, np. z 2016 r. – *Journal of Psychosomatic Research*, 84, 52–55 oraz 2020 r. – *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 87, 103967. Pierwsza wydała mi się mało pogłębiona (była zresztą bardzo krótka), w drugiej z wymienionych niewiele nowego się nauczyłem, po uprzedniej lekturze wcześniejszych prac. Są to zaledwie pewne subiektywne odczucia recenzenta (które można zignorować).

2) Nie rozumiem dlaczego w kilku pracach (np. w choćby wspomnianym już artykule z *Journal of Psychosomatic Research*, 84, 52–55), Habilitantka wraz ze współpracownikami założyła, że zależności pomiędzy badanymi zmiennymi są zwyczajnie prostoliniowe. (Pogłębiona lektura indywidualnych prac nie rozwiązała tych wątpliwości – nie znalazłem tam jakiegokolwiek teoretycznego uzasadnienia, że tego rodzaju analiza jest najbardziej odpowiednia.) To, że takie zależności da się wykryć w analizowanych danych nie oznacza, że w rzeczywistości takie one są.

3) Pomimo, że współautorami prac byli natywni użytkownicy języka angielskiego, znalazłem w nich także zwyczajne problemy językowe, niekiedy wpływające na zawartość merytoryczną przedstawianych stwierdzeń. Oczywiście ograniczę się tu jedynie do kilku, a zacznę od najbardziej trywialnego przykładu: „The is substantive literature” (Jackowska et al, 2016); „who reported having a **liming** long-standing illness” (Jackowska & Pool, 2017; czy naprawdę chodziło o „liming”, cokolwiek miałoby to znaczyć w tym kontekście); przynajmniej w dwóch pracach mowa była o “confounders” (doskonale wiem, o co Autorce chodziło, ale nie jestem przyzwyczajony – ba, nigdy wcześniej nie spotkałem “confounders” – w czytanej przez siebie literaturze fachowej; (np., “independently of a range of confounders” w Jackowska, Poole, 2017, *Sleep Medicine* 37, 60e65). Jest też kilka fragmentów zdań, które nie mają sensu (choć w sumie wiadomo, o co chodzi): „if they were **taking high blood pressure**, and medication to

...”; „reported a long-standing limiting and” (illness?); czy też „sleep quality did not predict any cognitive function test”; z pewnością nie może przewidywać testu; może co najwyżej pomóc przewidywać wyniki testu (por. Jackowska i Cadar, 2020). Przykłady te przytaczam również na dowód, że bardzo uważnie się nad tymi pracami pochyliłem.

4) Podobne kiksy językowe można znaleźć w Autoreferacie, poczynawszy od stwierdzenia, „iż **sen** negatywnie wpływa na zdrowie układu sercowo-naczyniowego” (co mogłoby sugerować, że należy unikać snu); „że za krótki sen i zaburzenia jakości snu mogą **ponosić** ryzyko”; czy też, że „sen jest jednym z symptomów depresji” (choć dalsza część zdania doprecyzowuje o co chodzi).

5) Niektórych, początkowych fragmentów Autoreferatu nie sposób komfortowo czytać, czy też śledzić, bez bardzo dobrej znajomości treści artykułu. Po ogólnym wprowadzeniu kilku (trzech) z nich, Habilitantka wylicza jakieś wyniki i osiągnięcia, bez stosownych odniesień literaturowych (tu wzgl. prac własnych), tj. bez wyraźnego wskazania na prace, z których jakieś ustalenia pochodzą. Czytanie takich fragmentów jest wręcz dość frustrujące (gdyż musiałem na nowo otwierać te artykuły i czytać przynajmniej ich abstrakty, by zorientować się o które prace chodzi). Na szczęście, nie miało to już miejsca w późniejszych partiach Autoreferatu.

6) Ogólny model teoretyczny, wspomniany jako usprawiedliwienie dla zawarcia w cyklu wszystkich z ośmiu prac wydał się trochę naciągany. Ponieważ pewne wątpliwości co do trafności jego wprowadzenia wyraziła także sama Habilitantka, nie będę tego punktu zgłębiać.

Bez względu na to, jak długa byłaby lista tych pomniejszych uwag i zarzutów, nie ulega wątpliwości, że w trakcie ostatnich ośmiu lat Habilitantka znacząco zgłębiła swoją wiedzę i kompetencje w obszarze wpływu długości i jakości snu na zdrowie. Zrobiła to na bardzo wiele sposobów, przy czym kluczowe z nich, które zarazem złożyły się na oceniony tu cykl habilitacyjny, można streścić w następująco. **(1)** Zrealizowała kilka kohortowych badań podłużnych, z wykorzystaniem zasobów *English Longitudinal Study of Ageing*, które rozpoczęto w Anglii w 2002 roku w celu monitorowania zmian w sytuacji finansowej, zdrowotnej, psychicznej i społecznej u ludzi mających wówczas 50 lat i więcej. **(2)** Przeprowadziła także prace eksperymentalne nad zależnościami pomiędzy jakością i/lub długością snu, a szeregiem funkcji poznawczych; w tym samym kontekście badała też wpływ „rodzaju” snu na pewne aspekty życia emocjonalnego oraz

somatycznego osób badanych. (3) Przeprowadziła też namiastkę badania „aplikacyjnego”, by się przekonać, czy istnieją proste, mechaniczne możliwości poprawy jakości i optymalizacji snu.

Habilitationka jest świadoma ograniczeń metodologicznych swych badań. M.in., rozumie dlaczego wyniki będące efektem różnych podejść badawczych (poczynając od prostych kwestii, takich jak wykorzystanie subiektywnej vs. obiektywnej miary długości i jakości snu) i/lub z różnych laboratoriów mogą się różnić, a nawet być sprzeczne. Nauczyła się wykorzystywać różne protokoły badawcze i skale pomiarowe oraz optymalizacji swych modeli statystycznych, w celu wyciągania jak najbardziej adekwatnych wniosków ze swych badań. Kompetentnie też wskazuje potencjalne luki w badaniach z innych laboratoriów, czy też grup, w efekcie których mogły być uzyskiwane zupełnie inne, jeśli nie tylko nieco odmienne wyniki. Choć nie mają bezpośredniego zastosowania w życiu, prace te są niezwykle ważne z poznawczego, emocjonalnego i somatycznego „punktu widzenia”. Habilitationka jest już dojrzałą badaczką, która zdecydowaną większość swych kompetencji nabyła za granicą; od jakiegoś czasu jest już gotowa nie tylko do samodzielnej pracy dydaktycznej i naukowej w Polsce, ale także do kontynuowania swej kariery badawczej na arenie międzynarodowej.

- 6 *Jednoznaczna ocena czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.*

Z uwagi na powyższą, bardzo pozytywną ocenę merytoryczną osiągnięcia naukowego Dr Marty Jackowskiej, równie pozytywny wydzźwięk mej formalnej oraz skróconej oceny opisowej innych osiągnięć naukowych/pozostałej aktywności naukowej, niniejszym jednoznacznie stwierdzam co następuje. **Osiągnięcia naukowe Dr Marty Jackowskiej zdecydowanie odpowiadają niemal wszystkim wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, dotyczącym ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.** Tym samym, wnioskując o dopuszczenie Habilitationki do dalszych etapów postępowania, **rekomenduję nadanie stopnia doktora habilitowanego.**

.....
Gregorz Królotał

(podpis Recenzenta)